

✠ POAHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

6. číslo

Budyšin, junij 1965

Lětník 15

Hrono na smažnik 1965

*Njeboj so, luba zemja,
ale wjesel a raduj so;
přežož Knjez može wulke
wěcy činić! Joel, 2, 21*

Njerodź bě izraelski kraj domapytala. Tak stej napisane w spočatku našich knihow: „Štož po husańcach wostanje, to zežeru skóčki; a štož po skóčkach wostanje, to zežeru bruki; a štož po brukach wostanje, to šmicy!“ (st. 1, 4) A scěhwki wopisa profeta potom tak: „Polo je zapuscene a zemja zrudna, žito pokazežene, wino zwjadło a woliw wuschnyl. Ratarjo žalosća a winicarjo plakaju pře pšencu a pře ječmjeň, dokelž ze žnjow na polu ničo njebudže.“ (st. 1, 10, 11) My móžemy to wšitko derje rozumić! Ja sym před skoro 20 lětami we swojej tehdomnišej wosadze w Rudnych horach nazhonił, zo běchu krupy wšo žito dospołnje zničile, tak zo njemóžachu žane snopy před woltar stajić na žnjowy džakny swjedžen. Tehdom móžachmy tež tajke žalosćenje z erta našich ratarjow slyšeć, a to hišće w času, jako lud njeměješe dosć k jědźi. Bóh zwarnuj hnadnje naše pola a hona před wšej škodu! —

W starym Izraelu wočakowachu w tajkich časach domapytanjow, zo je Knjezowy surowy džen blisko. Lud pak woprawdžitu pokutu činješe a Knjez so smili a znowa lud a zemju požohnowa. A w tym wokomiku praji profeta: „Njeboj so, luba zemja, ale wjesel a zraduj so; přežož Knjez može wulke wěcy činić!“ —

Štož je so před wjace hač 20 lětami přez wójnu stało, bě wjetša čwěla a škoda hač přez husańcy a přež skóčki a přež bruki a šmicy. Smy tehdom pokutu činili? Wšitcy drje nic, ale někotři zastupowacy za cyły lud to na so wzachu. A Bóh bě po domapytanju a krutym sudženju hnadny a smilny a je ludej a cyrkwi nowy započatk zmóžnił. My smy we wulkim kaž w małym zhonił, zo može Knjez wulke wěcy činić! Na jedne sej myslu, štož ludžo mi powědachu, kiž tehdom w Drježdžanach bydlachu. Woni běchu na profetu Eliasa spominali, kotryž chlěb a mjaso dosta přež rapaki a so prašachu, hač drje Bóh džensa hišće tak skutkuje kaž prjedy w prastarych časach, mjenujcy zo ze žiwj přez rapaka. Woni pak na tym dwělłowachu a sej prajachu: „Rjenje by to bylo, nětko w léce 1945, ale tomu tola w našim času wjace tak njeje!“ Jednoho dnja steješe před jich durjami prjedawši wojak, z jatby puščený, a prošeše wo pomoc. Woni jemu wuchow poskičichu, džěllichu z nim to

Duch lubosće

Hdyž mějachmy na młodych jutrach luby česki wopyt w Njeswaćidle, runje 20 lět po skónčenju hrózbneje wójny, praješe mi česki předar chinske přisłowo: „Zabudž, štož sy dobrego činił, njezabudž pak, štož sy zleho činił.“

Mój běchmoj wo winje rečaloj, kotraž je so stała mjez němskim a českim ludom za Hitlerowy čas a po wójnje. Zlósć, kotraž tu stej, je stajny strach, zo wuchadza z njeje wječenje, njepräčelstwo a nowa zlósć. Zo my njebychmy tola so wječili a duch hórkosće w nas chowali. To, štož je so tebi stało, hdžež sy ty čerpił a bół nazhonił, hdžež je so tebi lubosć zle zaplaćila, to zabudž. Ale njezabudž, štož sy ty zleho činił. Tole chinske přisłowo je pohanske, ale tola poľne nadobneje čłowjeskeje zmyslenosće. Podobne słowa namakamy w Bibliji dosć a nadosć.

małe, štož mějachu, a dachu jemu ciwilnu drastu. Džakowny so cuzy po krótkim času z nimi rozzohnowa. Dwě abo tři njedzele zańdžechu. Zaso klinkaše so wonka, zaso steješe samsny młody muž před durjami. Wón běše džělo namakał w mlynje njedaloko Drježdžan a přinješe džakowny měšk muki sobu. A što tehdom něšto jenož tón prawje zapřimnyć, kiž je sam hłodny we wulkim měsće był. A nětko to najzajimawše: Tutón młody mlynski rekaše Rapak, Rabe! A moji znači wot tehdomnišeho časa wjace na tym njedwělłowachu, zo može tež džensa hišće Knjez přež rapaka pomhać! A štož je tajke a snano hišće wjetše wěcy nazhonił, kiž može Knjez činić, wosebje přež našeho Knjeza a Zbóžnika Jezom Chrysta a přež swjateho dobrego droheho swjateho Ducha, tón njetrjeba so bojeć, ale može so wjeselić a zradować, kaž tež Pawoł Gerhardt, kiž runje tak strožeľe wójnskich a powójnskich časow znaješe, w swjatkownym kěrľušu spěwa:

Ty Duch sy wjesoľosće,
mi syliš wutrobu,
tróš dawšaš we zrudnosći
ze swojej pomocu.

Ach, ja sym husto był
we wšelkej wulkej zrudźbje,
ty sy pak w swojej wučbje
mi raj swój wotamknył.

La.

Njezabudž, štož sy zleho činił. To tebe zwarnuje před hordosću a nadutosću. To tebi dawa spóznać wulkosć a nutřkownu synlosć twojeho blišeho, kiž je twoju zlósć znješ a njeje so na tebi wječil. To tebe stajnje znowa ponižuje a tebe namoľwa, zo by so hładał nowych zasakosćow a hrózbosćow.

Njezabudž, štož sy zleho činił, to plaći za ludy, kotraž su sebi mjez sobu kriwdy načiniłi, kotraž hač do njebjes sahaju. To pak plaći tež za naše małe a mólke žiwjenje w našich domach a swójbach. Njezabudž, štož sy ty zleho činił, a z tym je puč so wotewrěł do čišćišeho a sprawnišeho přichoda. Z tym je spočatk lubosće činjeny.

Na swjatkach rečimy wo swjatym Duchu lubosće. Zo bychmy tola spóznali, zo tu njeńdže wo přédowanje jenož za pobožnych. Swět trjeba ducha lubosće, zo njeby rozpadnyl. Přežož tole rozpadnjenje by było kónč wšeho žiwjenja na našej zemi.

My wšak njechamy stajnje so bėdźić ze strožeľemi a bojoseju toho, štož móħlo hrózbneho na nas přińć. Swjatkki su swjedžen žaloženja cyrkwe. Na tutej zemi je žiwy Boží lud, Bože swjate měšnistwo, twar, kotryž je natwarjeny ze žiwych a kamjenjow a z wěrjacych dušow, zańdženych časow, našeho časa a kotryž budže so dale natwarjować do wšeho přichoda. Tuta křesćanska cyrkej je žiwe žórľo mēra.

Njeje to přewjele prajene wo našej chuduškej cyrkwi? Hdže mamy tola tutej čłowjekow sylneje lubosće? My tutej čłowjekow njemóžemy lićić a statistiku wo přiběranju abo woteběranju mocy swjateho Ducha mjez nami zestajeć. To pak je zawěsće wěrnó, hdžež je Boží Duch mōny, tam je lubosć, tale wulka dobroćiwosć, kotraž njepyta to swoje, kotraž so njenaduwa, kotraž hrózbne njećini, kotraž može wodawać a wo wodawanje prosyc. W.

*Wono so njestanje
přež wōjsko a mōc,
ale přež mojeho Ducha.*

Sach. 4, 6

... a změješ poklad w njebiesach

Wulka bě nuza wokoło lěta 1176 w južnej Francoskej. Lěta dolho hižo hubjene žně. Susodne kraje njemóžachu pomhać. Njewjedra naposledk tež to zničichu, štož bě narostło.

„Maći, hdy móžeš nam zaso chlěb k jědźi dać?“

„Džěci, ja njewěm“, džeše mać, „Boh sam to wě!“

W domach bohatych Lyonskich a Avignonskich překupcow njebě wo nuzy wjele widzeć. Tam jědźachu a pijachu, kaž by ničo njebyło. Mějachu pjenjezy, wjele pjenjez. Stož sej přejachu, móžachu sej kupić. Tola pod woknami bohatych sydachu najchudši a čakachu, hač drje z blida bohatych žana srjódka njewotpadnje. Bórže so tež zadoby čorna smjerc do města Lyona — mór.

Překupce Waldus widžeše, hdyž přez město džěše, nuzu: hlódni jeho wob-
lěhowachu, prošachu, hrožachu a swarjachu: Njechaće nam pomhać?

Tež cyrkej njepomhaše. W krasnych wulkich cyrkwach so předo-
waše wo bohatym młodźencu a chudym Lacaru. W biskopskich domach njebě nuzy. Tu a tam něchtó chudym pomhaše. To pak njedosahaše. Bože domy běchu kopate polne. Ludžo wěrjachu, štož so jim předowaše, zo ma-
ju či jedni być zamožni a či tamni chudži. Druzy pak pytnychu, zo tu něšto njetrjehi, pola bohatych a tež pola cyrkwy. Štó pak za tym přińdže, wo čo tu dže? Wša móc słušeše bohatym. A štó znaješe ewangelij? To bě poklad w roli.

Jednomu pak bu jasne: Tu ma so něšto přeměnić! A to bě Pětr, syn bohateho překupca Waldusa. Pětr slyši džělačerjow pod woknami zelić a do-
žiwja rjane hosćiny w staršiskim domje a njesprawność bohačkow.

Što činić? Chudym dawać? Nan so jemu směješe: „Droho zaslužene pjenjezy z wokna mjetać, nihdy na nihdy! Časy so minu, tež za chudych!“

Pětr wostaji nana na pokoj. Jemu pak nuza chudych na wutrobje leži. Dyrbjało žiwjenje bohatych puć do njebies hić? A do njebies wón chce. Tak kaž kóždy we wonym času. Tohodla tola ludžo putnikuja do Jeruzalema k swjatemu rowej, tohodla so tola wšědnje modla a činja, štož sej cyrkej žada. Pětr pak džen wote dnja lěpše poznawa, zo je to wopačny puć. Što pak je prawy puć? —

Jednoho dnja přińdže do Lyona wokoło čahaty spěwar. Tež před Waldusowej chěžu swój spěw zaspěwa. Pětr slucha. Cuzbnik spěwa staru křescansku legendu: swjaty Aleksius je Chrysta dla so wostajil swojeho bohatstwa, swojeje domizny, swojeho staršiskeho domu, zo by so čisće chudy na puć do njebies podał. Tak je wón so po swěće wokoło bludžil a předował, doniž njeprřińdže jako njeznaty zaso wróćo do wótneho domu. Tam jemu dadža hospodu. Nichtó njewě, zo je tónle wbohi raws syn Aleksius. Ma swoje borlo něhdže w kućiku a žiwí so z wotpadkami. Hakle we swojej smjertnej hodzinje wuzna, što wón je.

Tale stawizna zhrěje młodemu překupcej Pětrej wutrobu. Hač drje je

to puć do njebies? Njedyrbjal tež wón wšo bohatstwo wopuścić a sej chudobu za towaršku wuzwolić? W nocy so wón z tajkimi myslimi bédžeše. By wón dyrbjal jutře rano z nanom porěćec? Pětr wšak hižo wě, što budže nanowa wotmołwa. Nazajtra dže Pětr k dobremu přećelej, mištrej bohosłowstwa, kotryž so kaž tak někotryzkuli druhi z nuzu cyrkwy a časa bédži.

„Luby přećelo, to je moje žiwjenje — a to běše moja nóc polna dwělowanja a polna nadžije — a to su moje wotpohlady...“

Tak sedži Pětr před měšnikom a wupowěda jemu wšitko, štož měješe na wutrobje, tež stawiznu wo swjatym Aleksiusu.

„A što chceš nětč činić?“ so měšnik prašeše.

„Chcu puć do njebies — hewak ničo!“

A mištr bohosłowstwa přinjese tolstu, do swinjaceje kože zwjazanu knihu knihow, kotraž bě tehdom hišće lačansce spisana.

„Jowle je napisane“ — a měšnik bě stawijnu wo bohatym młodźencu wupytal — „Jowle je napisane za wšitke časy: ‚Chceš-li być dokonjany, dži, předaj, štož maš, a rozdaj jo chudym, a změješ poklad w njebiesach, a přińdž a pój za mnu.‘“

„Wšitko wopuścić, wšitko?“

Pětr dže domoj. Wšitko wopuścić — to je ćežko, jara ćežko, nimale njemožne.

Nan so bórže dohlada, zo ma jeho syn starosće. „Što maš, Pětrje? Nimaš dosć zemskeho kubla a zboža? Nimaš lubu mandželsku a dobrej džěšći? A nimaš wote mnje wulki džěl namrěwstwa?“

Wšitko wopuścić? Dyrbjal to jenički puć do njebies być?

A Pětr dže znova k mištrej Božeho słowa. „Ty, praj mi wšitko, štož tam w twojej knize steji, přećelo! Jezus je tola hišće wjace předował a tež hišće druhe kaznje připowědał a nic jenož tu, kotruž sy mi wóndano na puć dał.“

Měšnik so posměwa. „Haj, chcu či hišće wjace prajić.“ A čita Pětrej ze scénja po Mateju Chrystusowe předowanje na horje!

„Hišće wjace!“

A mišter čita dale a dale a Pětr widži, kaž wosnje, puć Jezom Chrysta, jeho chudobu a jeho samotu tam na křižu. Pětr je hluboko hnuty.

Přišedši domoj, so wón rozsudzi: Chcu so wšeho wostajić! Zawola swojeho stareho nana a swoju swójbu a jim wupowěda, štož bě pola swojeho přećela zhoñil.

„A što chceš nětč činić?“ so žona jeho z bojósću praša.

„Chcu chudy po kraju pucować a Jezusowe słowo připowědać.“

„Ně, ně! Wostañ doma!“ Stary nan jeho prosy: „Štoha budže z namrěwstwom?“

A žona jeho prosy: „Ty tam wonka we swěće zahinjěš. Štoha na tebjě posluha?“

„Su woni na Knjeza sluchali? Tón puć je za mnje postajeny!“

A Pětr Waldus wšitko wopuści, zemske bohatstwo, domiznu a swójbu. Domske wón přewostaji swojey žonje. Pjenjezy pak sypny na drohu ze słowami: „Nětč sym wotbyl nje-
přećela swojeho žiwjenja — a wot nětka chcu jenož hišće na Boha sej myslić.“

Tak hluboko je jeho Chrystusowa powěsć hnuła, zo hižo na druhi džen slubi: „W japoštołskej chudobje chcu powěsć swjateho ewangelija připowědać.“

Ma so čisće po swojim slubje a dže kaž swjaty Aleksius do swěta. W Lyonje su ludžo překwapjeni. Syn bohateho překupca mjez chudymi a hlódnyimi? Haj, Pětr syda kaž bratr mjez chudymi a hlódnyimi a připowěda jim ewangelij. Lěto pozdžišo so tež druzy wosobni Lyonscy měšćenjo za tutón puć rozsudza. Z nimi založi Pětr Waldus towaršnosť. Kaž w japoštołskich časach cahaja tući předarjo po kraju a připowědaja na jednore wasnje Bože słowo.

Hdžež so tajke něšto stawa, tam so tež naprećiwne mocy hibaja! A naprećiwna móc běše tehdom cyrkej. Kak tež by Lyonski arcybiskop přihladawać móhl, zo cile předarjo wokoło cahaja? Njesu džěn na měšnikow wuswjećeni! Pětr Waldus dyrbi Lyon wopuścić.

Tola bratřa předuja nětko w druhich městach francoskeho kraja. Haj, někotři sej samo zwěrja nalěto 1179 do Roma putnikować, hdžež runje wulki koncil sejmuje. Spytaja bamžej wujasnić swoje předewzace, pokazuja jemu přeložk Biblije, swoje předowanja... Podarmo. Jím so njedowoli předować. „Wy njejsće měšnicy!“

Jako to Pětr Waldus zhoni, je wón hluboko zrudženy. Dyrbjal wón nětko mjelčec? Je cyrkej w Romje prawje rozsudžila? Njeje wona we wšem swojim wasnju poprawom přećiwu ewangelijej? Njedyrbjala Boža wola stać nad wolu cyrkwy? Nima čłowjek Boha bóle posluhać dyžli čłowjekow?

Pětr Waldus zanuri so hišće bóle do přeložowanja scenjow a bórže dopóna, što je do rozdžela mjez Jezusowym słowom a słowom cyrkwy. Pětr Waldus steji kruće a njeda so powalić, tež nic wot Lyonskeho arcybiskopa.

Tuž bu wón 1184 ze swojey wosadku z Lyonskeje wokoliny wuhnaty. Pětr Waldus njecha so cyrkwi podrjadawać, ewangelijej pak chce so podwolić kóždy čas.

Hdžežkuli wón předuje, so wón prócuje čisty ewangelij připowědać. Nježada, zo so něchtó wot cyrkwy džěli. Jeho towaršojo chodza tež dale na Božu mšu.

Po něčim njeje ničo wjace wo Pětrej Waldusu slyšeć. W sewjernej Francoskej běchu jeho hišće widželi a pozdžišo samo w Čechach. A tam je wón, kaž so praji, wumřěl. Nichtó njewě, hdže jeho čělo wotpočuje. Njeje so tež žana kniha wot njeho zachowala. Jenož jeho mjeno je wostało. A tele jeho mjeno je z wjele

Što wowka powědaše

Moja wowka běše jara luba, boha-bojazna žona, tajka dobra duša, kotraž sej jenož na druhich myśleše, ženje na sebję. Staršej njemještaj wjele chwile za nas. Tohodla staraše so wowka wo nas pjeć dźěci. Warješe, rjedžeše, tróšku plokaje, plečeše a k tomu měješe hišće chwilu chodźić z nami do lěsa abo so wobdźělic na našim hrajkanju. Po puću do lěsa — a to so nam wosebje spodobaše — abo při wječeri baješe nam bajki abo powědaše ze swojeho žiwjenja. Druhdy čitaše nam nastawk z křescanskeje protyčki abo z nowin. Jedyn tajki nastawk sym sej přez lětdzesatki spomjatkował. Jeho prawy hluboki wobsah sym wězo hakle pozdžišo, jako hižo dorosčeny mlody muž dopoznał. Chcu powědančko podač tak, kaž jo nam w pomjatku.

Sewcec Handrij sej hrajkaje ze sudodźić Měrčinom. Zahrodže wobeju susodow dźeleše stara, šěroka a jara wysoka murja. Hólcaj lazyštaj po štomach a z jednoho štoma dolěžeštaj tež na murju. Ach, to běše rjenje, wuchodžować so w tajkej wysokosci. Jěchar na konju běše mały porno hólcomaj.

Tu wohlada Handrij swojeho nana. Sewcec nan so wróčeše z dźěta. Z nim kročeše druhi muž. Hólcaj přiwyskaštaj jimaj. Hdyž mužej dondžeštaj hač k wysokej muri, wupřestrě Sewcec nan ruce a praješe susodźić Měrčinaj: „Pój, skoč dele, ja će popadnu!“ Cuzy muž so nastroži, přetož murja běše jara wysoka. Tohodla hólce tež wotmołwi: „Ně, ja so boju.“ Tuž so wobroci nan na swojeho syna: „Handrijo, ze swojimaj sylnymaj rukomaj će popadnu, skoč!“ A hólce skoči bjez komdženja do rukow swojeho nana. Měrčin złěze po štomje na zemju.

Cuzy muž so wobroci na Sewcec nana: „Poskajće, wujo, kak je to móžno, zo so waš Handrij ani tróšku bojal njeje?“ — „A čehodla by so bojal? Wón wě, zo nježu. Wón znaje mje. Wón wě, zo so móže swojemu nanej přeco dowěrić.“ Dowěra, to je wulce krasna wěc. To je tež jedyn ze zakladnych stolpów křescanskeje wěry. Kaž matej słowje „wěra“ a „dowěra“ tón samsny zdónk. Wšak praji tež Měrčin Luther we wu-

kladowanju přenjeje kaznje: „My dyrbymy so Boha wyše wšeho boječ, jeho lubować a so jemu dowěrić.“

Naše dźerženje Božich kaznjow je stajnje njedokonzane. Naša lubosc k Bohu? Přirunajmy ju ze swojey luboscju k lubowanej žonje, k rjanej holcy, k swojemu mužej abo dźěsću. Njeje naš poměr k Bohu husto skerje hluboka (abo tež mjenje hluboka) česćownosć? A naša bohobojnosć? Tak dolho kaž so nam derje wjedže, je mała. A hdyž nam Knjez hrozy z chorosću, ze smjercju, z wójnu, potom počínajmy so hakle boječ. Ale město Boha bojimy so ludźi a wosebje zjawneho mjenjenja ludźi. A to je cyle wopak. Runje tu tči špak. Tuta wopachna bojosc ma swoju přčinu w tym, zo nimamy do wěru do Boha. Tutón třeci dypk je snano najstabenje wójmidlo w našim dźerženju přenjeje kaznje. Kelko křescanow (! — wo njewěrnych ani njerěcju) skorži na swět! Kelko jich je zadwělowanych, njezbožownych! Kelko je žiwych w stajnej bojosci! Kelko je so tak daleko zabudžilo, zo su sej žiwjenje wzali! A to wšitko činimy jenož tohodla, dokaž nimamy dosć do wěry do Božej sylneju rukow, kotrejž nas wjedžetej — husto po dźiwnych a čezkich pučach, ale tola do wěčneho zboža. Kajki měrny a sylny je tón, kiž so tajkimaj rukomaj dowěrja! Kak wěsty so čuje tutón čłowjek!

Bóh njetži. Štož je slubil, dopjelni. Susodźić Měrčin njeznaješe dokladnje Sewcec nana. Tohodla so jemu njedowěrješe. Handrij wšak znaješe swojeho nana. Wón wědžeše, zo njetži. Tohodla so jemu dowěrješe.

Tež naša dowěra do Boha budže bóle dokonjana, hdyž jeho bliže zeznajemy. Pójmy k njemu! Dyrbymy sluchač na jeho słowa. Wón reči k nam přez Pismo. Hdyž budžemy jo pilnje čitač, spoznajemy wěrnosc jeho słowa, spoznajemy, kak dźerži, štož je slubil. Potom so wotewrětej tež našej wuši a našej woči a spoznajemy w kóždym položěnju swojeho žiwjenja swojeho Wótca a jeho sylnej ruce. Potom skočimy tež my z dowěru a z wjeselom bjez komdženja do tutěju sylneju rukow našeho Wótca.

HH

małymi wosadami zwjazane, kotrejž su rozbrojene po Lothringskej, Němskej, Francoskej a Čěskej. A tute małe wosady so dale dźělaše a so prócowaše, tak bě sej to Pětr Waldus přaš. Waldensiske wosady, tak so wone mjenowachu, buchu tež we wjele druhich krajach Europy založene, samo w Pólskej a Madžarskej.

Surowje buchu wosady přescěhowane, předewšěm jich předowanja dla. Jich předarjo dyrbjachu skradžu pućować. Předrasčichu so na rjemjeslnikow, na putnikarjow a na spēwarjow.

Tehdomniša cyrkej winowaše jich kecarstwa a wuzamkny jich wot swjatyh sakramentow. Woni sami znaja jenož tři sakramenty: krćenicu, spowědz a Bcže wotkazanje. Z ma-

lych črjódkow nastawaja po času krute wosady. W tym času cyrkej přečiwo nim zakroči. Hižo w léce 1211 bu přeni waldensiski křescan wotprawjeny. Bamž Inocenc III. chce hišće raz z kecarjemi jednač. W Romje běchu sej předewzali, waldensiske wosady na něšto podobne kaž mniše rjady překřić. „Ně“, bě jich wotmołwa, „my njejsmy mniša a tež žani być njechamy. My smy Bože dźěci a do swěta posłani, zo by jeho słowo zeschadžalo.“

Franciskus Assisiski bu swjatoprajny a franciskanscy mniša buchu česceni a lubowani. Pětr Waldus pak bu za kecarja wuwolany, a jeho wosadni buchu wustorčeni a přescěhowani.

„Mročel swědkow“

přel. H. S.

Kak ja swój puć k Bohu namakach

(Swěrna wosadna, kotraž je čas žiwjenja z wulkimi boloscemi so bēdžić dyrbjala, kotraž je dyrbjala čězke operacije znjesć a je husto při samym rowje stała, je mi wjele powědała wo swojich duchownych nazhonjenjach. Ja ju před něšto lětami prošach, zo by mi to napisala. Wona mi dowoli, zo směm po jeje smjercju to wozjewić. Naša luba sotra bě před swětom mała, ale mjez nami wulka přez swoju scěrpnosc, pobožnosć a modljenje. Na zemskich kulbach drje bohata njeběše, ale bohata bě w Boze. Ze swojimi slabymi stawami je wona rady pomhała, ale hišće wjetša běše pomoc jeje pobožneje wutroby.)

Na pačerjach wusy farar symjo do mojeje wutroby. Wěra so we mni zesylni a zadanje po Božim slowje bu přeco wjetše. W towarstwje mlodych holcow mi tak někotre swětlo zeschadža. To běchu najrjenše hodžiny w mojim žiwjenju. Hdyž tuto towarstwo mlodych holcow rozpuščichu, pristupich ja ke křescanskej žonskej službje. Přeco mējach wulke žadanje po Božim slowje. Nichtó njemóže mi wěru do Chrystusa wzać. Wot mlodych lět mējach čezki križ njesć, ale Bóh luby Knjez běše při mni w kóždych chorosci a přez zjewjenja mje w strachach před njezbožom wobwarnowa. A tež nětkle je mi pomhał w čezkich choroscach a čerpjenjach přez lékařsku wědomosc. Ja móžu so jenož Bohu a jeho Synej džakować, kak dźiwne je mje přez moje cyłe žiwjenje wjedł. Bóh je mi brémjo napoložil, ale wón mi tež pomha jo njesć. Wón mje troštaje ze swojey pomocu. Wšitko chcu scěrpnje njesć, doniž moja zbóžna hodžinka njepřindže. Wón sam wě, štož ja trjebam. Ja so jemu poručam. Wón mje njepuści.

Ja chcu skrótka wopisač, kak je Bóh moje modlitwy wuslyšał a so mi na dźiwne wašnje zjewil.

Ja chych raz wječor rady do towarstwa mlodych holcow hić. A nadobo so zběhny hrózbny wichor a jara sylne njewjedro. Mojej staršej mi njedaštaj hić. Moje žadanje pak bě wulke, přetož ja so přeco cyły tydžen na tutu hodžinu wjeselach. Ja doběžach horje a tam Boha prošach. „Hdyž je twoja wola, zo móžu do hodžiny hić, budžeš a móžeš ty tutón wichor změrować.“ Bóh je moju próstwu dopjelnił. Wichor popuści a nadobo tež hrmanje. Ja móžach zbóžowna do hodžiny hić, jeho słowo slyšeć a wjesole spēwy spēwać. Fararka a wšitcy druzy so wjeselichu, přetož běchu sej myslili, zo sym zaso chora.

Tak někotry tróšt a pomoc sym tam dostała za swoju slabu dušu. Bóh Knjez chcył tež džensa hišće wjele mlodych holcow a hólcow do młodeje wosady dowjesć, zo bych tam prawy puć do žiwjenja namakali, kaž sym ja w tutych hodžinach k žiwěj wěrje přišta.

(Přichodnje dale)

Boža služobna

Mathilda Wredec 1864–1928

Abo dóndźmy sej do druheje cale!

Tam sedźi, ně leži jedyn z najstrašnišich chłostancow. „Tomu njeje ani ze słowami ani z pukami pomhać“, měni direktor jastwa

„A hdžež móže, wón druhich bije.“ Jeho komorka je tohodla tež čisće prózdna, bjez kóždzičkeje nadoby, bjez kóždzičkeho sudobja. Wón je w tak mjenowanym „wulkim železu“. Nimo toho stej tež jeho noze do železa sputanej. Čeknyć wšak wón zawěrnje njemóže.

Ze železom počezowany čłowjek zběha swojej woči, jako Mathilda přichadźa; hlada, hač je z njej něchtó sobu. Potom so zaso wotwobroči. Njecha so z nikim do rěčow dać. Leži na špundowanju. Mathilda jeho chwilkku wobkedźbuje, potom wola

wón jej do rěče zajědže: „Widźiće tam na scěnje tu džěru? Wěsće, wotkal je přišla? To chcú Wam rady přeradžić. Jako 'šće tu w cali džětać smědžach, sym rjaneho dnja stražnika zarazyć chcył. Sym ze sekeru na jeho hłowu měrił – ale sekera je mi z topora zlečala a do murje dyrila. Šwarna džěrka, njewěrnó? Hdy by to trjehčilo...“, so wón šamale šćeri. Při wšěm wón na Mathildu hlada kaž škraholec na swoju rubiznu, a skóněnje so praša: „Kaha móžeće Wy, Wy pěkne džěčo, k nam zlóstnikam chodźić? Wy drje njewěsće, zo maće najstrašnišeho, najhóršeho před sobu, najhubjeńšeho čłowjeka cyłeje Finskeje? Njebojiće so?“

„Ně, ja sym derje wědzala, što Wy sće. Ale ja tola njewěrju, zo chceće

Prjedy hač Mathilda so wotsali, prosy jeho, zo by tola w Bibliji čital. Wšako ležeše w každej cali znajmjeńša Nowy zakoń. Ow haj wšak, wón by rady chcył, tola běše knihu stražnikowej mjez woči wrjesnył. Tuž běchu ju sobu wzali.

Mathilda da jemu Nowy zakoń, a wón jej hnydom wotmołwi: „Njetrjebaće so bojeć, ja to wjace nječijnju.“

A Mathilda čuje, zo móže so na njeho spuścić.

Ž wosadow

Bukecy: Naša kermuša budže lětsa hakle **31. oktobra** a nic, kaž wopak w serbskej protyce steji, 24. oktobra. Wona budže potajkim, kaž so to hdys a hdys stawa, hromadže z reformacijskim dnjom swjećena.

Bukecy: Žadny swjedžen dejmanteho kwasa smědžeštaj w Trjebjency prjedawši kubler Awgust Hempel a jeho mandželska Lejna rodž. Pěčkec swjećić. Wonaj staj swěrnaj křesćanaj a Serbaj. Bóh požohnuj jeju dale po bohatstwje swojeje miłosće a smilnosće.

Přeprošenje na lětuši cyrkwinski swjedžen w Budestecach

Wšitkich, kiž my Serbja smó, postrowi nas Pomhaj Bóh!

My so na to hotujemy, hdyž so čas k nam přibliži, zo do horow pojedźemy tam na swjedžen cyrkwinski. To je žórlo kóždoh' lěta, z njeho synlosć čerpamy. Čas so minje a tež čěka, nadzija pak wostanje. Słyšeć chcemy Bože słowa, wšitcy, kiž my wěrime, wobnowić nam lubosć znowa, kiž nam wěenje wostanje. Słyšeć a tež zhonić chcemy, zo tež swět nam džensniši, hdyž my zaso domoj džemy, našej wěrje nješkodži.

Nadzijam so z wutrobu, zo tež ja k wam poroču, při tym was tu postrowi waš bratr Čabran Poršiski.

Plód Ducha pak je lubosć, wjesolosc, měr, sćerpliwosć, luboznosć, dobroćiwosć, wěra, čichosć, póćiwosć.

Gal. 5, 22

Wěrnosć dobudže!

Serbski cyrkwinski dzeń 26. a 27. junija 1965 w Budestecach

Sobotu, 26. junija 1965

w 15.00 hodź. zhromadźizna serbskich duchownych a lajkwow

Přednošk: Senior Lanštjak z Prahi

„Wliw Jana Husa na dr. Martina Luthera“

Njedźelu, 27. junija 1965

w 9.00 hodź. kemše (farar Rejsler)

Wot 11.30–15.00 hodź. připoldniša přestawka ze zhromadnym wobjedom a spěwanjom serbskich ludowych spěwow.

Wot 15.00–17.00 hodź. popoldniša zhromadźizna w Božim domje z přednoškami, cyrkwinskej hudźbu a lajskej hru: **JAN HUS**

Přindźće zaso wšitcy, Wy lubi, swěrní Serbja, a přiwjedźće tež druhich sobu. Za wobjed přinjesće sej prošu sobu: nož, widlčki, fžicu a 3.– hr. Bóh Knjez chcył tutomu dnjej dać dobre poradženje a swoje zohnowanje.

Farar Gerart Lazar-Bukečanski

předsyda

Serbskeho cyrkwinskeho dnja

stražnika: „Přinjesće mi tola prošu stol!“

Stražnik hłowu zawiwu: „To njeje móžno! Jelizo tón stol do rukow krydnje...“

„Přinjesće mi prošu stol!“ A stražnik jón staji do cale a so zaso wotsali.

Mathilda rěči z jatym: „Stańće!“ Z jeho wočow sapa sama hida, tola wón so zběha. Dyrbjala so wona nětk tam kaž sudnica sydnyć a wón před njej stać? Kaž wbohi hrěšnik, kotryž wšak wón zawěrnje je? Ně, potom njech radšo... A Mathilda praji: „Sydńće 'nož so na stol. To budže Wam derje činić. A ja wostanu stej, doniž njejsće so trošku wotpočnył.“

Ow, na jeho wobliču bě widzeć, z kajkim wolóženjom so sydny. Ně, to Mathilda zabyć njemóže!

Wona z nim powěda, a wón – kajki džiw! – na nju slucha. Nadobo pak

mi něšto zle sćinić. Wšako je Bóh ze mnu, a tuž so njetrjebam bojeć.“

„Ach Wy sće křesćanka? Telko přecelnosće njeje mi 'šće ženje nihtó wopokazał. To či je tola džiwna wěc! Dotaj sym sej přeco myslil, zo so na swěće nihtó wjace wo mnje njestara, a nětk sće Wy přišla. Nimale bych ja sam tež chcył křesćan być – jelizo je to docyła hišće móžno.“

Wón běše hnuty. Potom pak njejapcy ze stola skočiwiši torha a třase swoje rječazy a wola: „Do tajkich železow sputany tola ženje lěpši čłowjek njebudu, wone mje tloča a mi kožu rozšudruja! Nawopak, ze mnu bywa dzeń a hórje a na koncu budu hišće hotowy čert!“

Mathildze je jeho žel, jara žel. Połóži jemu ruku na ramjo a rěči z nim tak mile kaž jeno dokonja. A wón so pomału zaso změruje.

Nakład Domowina. – Wuchadźa z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jónkróć za měsac. – Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Hłowny zamóhwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswačidski. – Čisće: III-4-9, Nowa Doba čisćernja Domowiny w Budyšinje.